

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 325/08-67

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2009 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Ing. M. Z., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 9/2008 z 2. apríla 2008, takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. M. Z. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 9/2008 z 2. apríla 2008 p o r u š e n é n e b o l i .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2008 doručená sťažnosť Ing. M. Z., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d), čl. 7 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [ďalej len „dohovor“ (sťažovateľ v petite uvádza, že ide o práva podľa Protokolu č. 7 k dohovoru, z obsahu sťažnosti ale vyplýva, že mal zjavne na mysli práva podľa dohovoru, pozn.)] a podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7 k dohovoru“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 90/2007 z 13. novembra 2007, ako aj porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 13 dohovoru a podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 9/2008 z 2. apríla 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 131/06 z 1. marca 2007 odsúdený pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 2 písm. b) a c) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 217 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, ktoré bolo zamietnuté namietaným uznesením krajského súdu. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo namietaným uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu zrejmého nesplnenia dôvodov dovolania. Zo sťažnosti tiež vyplýva, že sťažovateľ namietal označené uznesenie krajského súdu už aj sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy doručenej ústavnému súdu 14. februára 2008, ktorá bola odmietnutá uznesením č. k. III. ÚS 141/08-17 zo 6. mája 2008 z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti namietanému uzneseniu krajského súdu podal dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), e), g) a i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ vo svojom dovolaní namietal, že postupom krajského súdu „*bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a to:*

a) nedostatočným odôvodnením, ktoré iba veľmi povrchno reagovalo na odvolacie námietky sťažovateľa, s ktorými sa riadne nevysporiadal a svoje uznesenie odôvodnil iba povrchno vo forme heslovitých poznámok;

b) nevysporiadaním sa s návrhom sťažovateľa na mimoriadne zníženie trestu;

c) nevykonaním dôkazov navrhnutých sťažovateľom a uprednostnením dôkazov svedčiacich proti sťažovateľovi;

d) neumožnením riadne sa oboznámiť s obsahom súdneho spisu“.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd v namietanom uznesení „*obsah práva na obhajobu zredukoval iba na právo mať formálne ustanoveného obhajcu v prípadoch nutnej obhajoby, takýto záver je však zjavne arbitrárny a neodôvodnený. NS SR pritom ani len v najmenšom nevyvetlil, akými úvahami a na základe čoho dospel k ním vyslovenému záveru.*“.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku založil sťažovateľ vo svojom dovolaní na tvrdení, že v odvolacom konaní vo veci konala a rozhodovala predsedníčka senátu, ktorá bola voči nemu zaujatá.

Vo vzťahu k odmietnutiu tohto dovolacieho dôvodu napadnutým uznesením najvyššieho súdu sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že najvyšší súd sa ním «*už zaoberal podrobnejšie, opäť však zvolil reštriktívny výklad, ktorý nebol v súlade s judikatúrou ÚS SR a ESLP. Predovšetkým treba povedať, že inštitút odmietnutia dovolania podľa ust. § 382 písm. c) TP je určený na prípady, kedy je úplne zjavná absencia dovolacích dôvodov. Odmietnutie dovolania by však nemalo nahrádzať meritórne prejednanie dovolania, čo sa*

zjavne stalo v prípade tohto dovolacieho dôvodu. Súd v skutočnosti túto dovoláciu námietku meritórne posudzoval, pričom dospel k záveru, že nie je dôvodná. Toto sa však malo udiat na verejnom zasadnutí za účasti sťažovateľa, nie v rámci inštitútu odmietnutia dovolania. Aj NS SR pritom zaujatosť opäť zredukoval iba na zaujatosť objektívnu, napriek tomu, že sťažovateľ v dovolaní obsiahlo citoval judikatúru NS SR, ÚS SR aj ESLP, z ktorej jasne vyplýva, že treba prihliadať aj na zaujatosť subjektívnu. Sťažovateľ pritom uviedol množstvo konkrétnych a závažných prejavov predsedníčky senátu KS BA kedy prejavila svoju evidentnú negatívnu subjektívnu zaujatosť. NS SR však vo svojom rozhodnutí nereagoval ani na dovolacie námietky sťažovateľa, ani na množstvo ním uvádzanej judikatúry a svoje rozhodnutie odôvodnil takým spôsobom, ako by tieto ani neboli vznesené.

NS SR však paradoxne svoje rozhodnutie v tejto časti odôvodnil aj znením článku 38 ods. 1 Listiny základných práv na slobôd a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, ktoré zakotvujú právo na zákonného sudcu. Takéto odôvodnenie je doslova výsmechom sťažovateľa, keďže tento sa všetkými svojimi podaniami evidentne „vzdával“ práva na zaujatú zákonnú sudkyňu JUDr. H.».

Sťažovateľ uviedol v sťažnosti námietky aj voči spôsobu, akým sa najvyšší súd vysporiadal s jeho dovolacou námietkou podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

„NS SR podľa odôvodnenia jeho uznesenia nezistil ani dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. g) TP, keďže podľa jeho názoru KS BA nariadil doplniť dokazovanie, čo prvostupňový sud vykonal, čím podľa názoru NS SR zrejme mala byť odstránená nezákonnosť namietaných dôkazov. NS SR tiež poukázal na prítomnosť ustanoveného obhajcu sťažovateľa pri namietanom výsluchu maloletých detí, ktorý údajne súhlasil s výsluchom. Odhliadnuc od nekonkrétnosti tejto časti odôvodnenia možno iba zopakovať, že TP neumožňuje odstrániť namietanú nezákonnosť týchto dôkazov ani konkludentným, ani výslovným súhlasom obžalovaného alebo jeho obhajcu. Pokiaľ zákon vyžaduje zhotovenie zvukovo-obrazového záznamu výsluchu maloletého a pripúšťa vykonanie tohto dôkazu oboznámením prepisu záznamu, nepostačuje zhotovenie iba obrazového záznamu a vyhotovenie zápisnice o výsluchu.

Zjavne teda bol daný dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. g) TP a NS SR mal preto dovolacie námietky sťažovateľa prejednať na verejnom zasadnutí. NS SR opäť

rozhodol v rozpore s výslovným znením zákona, pričom na námietky sťažovateľa fakticky nereagoval.“

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sťažovateľ uviedol, že *„NS SR neakceptoval ani dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. g) TP [z ďalšieho textu vyplýva, že sťažovateľ mal na tomto mieste na mysli § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pozn.], keď uviedol, že sťažovateľ namietal skutkové zistenia KS BA, nie nesprávne právne posúdenie. Sťažovateľ síce nesúhlasí so skutkovými zisteniami KS BA, v predmetnej časti svojho dovolania však napádal nesprávne právne posúdenie skutku, ktorý nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej zverenej osoby podľa ust. § 215 TZ. Nie je preto pravdivým tvrdenie NS SR, že sťažovateľ sa domáhal zmeny, resp. doplnenia skutkových zistení tak, aby tieto zodpovedali skutkovej podstate priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. Sťažovateľ by síce naozaj privítal aj revíziu skutkových zistení, v dovolaní však namietal, že súdom ustálený skutkový dej nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol sťažovateľ odsúdený.“*

Vo vzťahu k existencii dovolacích dôvodov v danom prípade sťažovateľ argumentoval aj uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 141/08-17 zo 6. mája 2008, pričom citoval časť z jeho odôvodnenia, v ktorom sa uvádza:

„Ústavný súd preskúmal súvisiaci spisový materiál a konštatuje, že povaha sťažovateľových námietok uvedených v jeho dovolaní podanom okresnému súdu 30. januára 2008 zjavne napĺňa danosť dovolacích dôvodov v zmysle ustanovenia § 383 Trestného poriadku [dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. e) a g) Trestného poriadku].“

Argumentujúc aj judikatúrou ústavného súdu vo veciach sp. zn. II. ÚS 14/01, IV. ÚS 77/02 a sp. zn. I. ÚS 118/07 sťažovateľ sumarizoval svoje námietky proti označenému uzneseniu dovolacieho súdu takto:

„NS SR dovolanie sťažovateľa fakticky prejednal a zaoberal sa, aj keď veľmi povrchno, jeho dovolacími námietkami, avšak tieto neakceptoval, čo mal ale urobiť po riadnom prejednaní na verejnom zasadnutí za účasti sťažovateľa. K odmietnutiu dovolania v zmysle ust. § 382 TP môže dôjsť iba v prípade zjavného nesplnenia podmienok dovolania,

nesmie však nahrádzať riadne prejednanie dovolania. Ustanovenie zákona oprávňujúce odsúdeného domôcť sa preskúmania svojho odsúdenia však nie je prípustné vykladať reštriktívne, ale naopak je namieste extenzívny výklad v prospech odsúdeného v súlade s účelom práva na preskúmanie odsúdenia a účinný prostriedok nápravy. Účelom týchto práv je dať obžalovanému možnosť iniciovať preskúmanie predchádzajúceho odsudzujúceho rozhodnutia a niet žiadneho dôvodu, toto právo obmedzovať nad rámec zákona.

NS SR tiež svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatočne, nereagoval na relevantné dovolacie námietky sťažovateľa a zákonné ustanovenia aplikoval v rozpore s ich výslovným znením a ústavne nesúladným spôsobom. Dovolanie sťažovateľa neprejednal na verejnom zasadnutí, napriek tomu, že v jeho prípade nešlo o zjavné nesplnenie podmienok prípustnosti dovolania. Aj samotný výrok uznesenia NS SR je v príkrom rozpore so zákonom, keď odmietol dovolanie, ktoré bolo zjavne založené na prípustných dovolacích námietkach. NS SR tak porušeným právam sťažovateľa nielenže neposkytol ochranu, ale ešte ich aj opätovne porušil.

NS SR tak svojím postupom porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu a na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj právo na preskúmanie odsúdenia podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru.“

Sťažovateľove námietky voči označenému uzneseniu najvyššieho súdu organicky nadväzujú na jeho námietky voči uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 To 90/2007 z 13. novembra 2007.

Podľa sťažovateľa krajský súd porušil jeho právo na nestranné prerokovanie veci a právo na obhajobu, keďže «Predsedníčka senátu odvolacieho sudu JUDr. H. bola voči sťažovateľovi od počiatku zjavne negatívne subjektívne zaujatá, čo bolo zrejmé z jej správania počas verejných zasadnutí, ako aj z postupu v konaní.

JUDr. H. pri referovaní veci postupovala maximálne jednostranne. Na verejnom zasadnutí dňa 25. 09. 2007 síce podrobne oboznámila písomné odôvodnenie odvolania predložené sťažovateľom, toto však obsahovalo iba všeobecné prejavy nespokojnosti

s rozsudkom a trestom...

Pri referovaní dôkazov JUDr. H. nespomenula ani jeden dôkaz svedčiaci v prospech sťažovateľa...

Obhajca sťažovateľa podaním zo dňa 19. 10. 2007 požiadal o odročenie verejného zasadnutia nariadeného na 23. 10. 2007 z dôvodu práceneschopnosti. Súčasne predložil potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti so začiatkom PN dňa 18. 10. 2007. Išlo o prvú žiadosť o odročenie pojednávania od prevzatia obhajoby.

JUDr. H. však napriek tomu priamo na verejnom zasadnutí dňa 23. 10. 2007 nariadila nový termín na 30. 10. 2007, pričom jej muselo byť už v tom momente zrejmé, že v žiadnom prípade obhajca nebude mať zachovanú lehotu na prípravu na verejné zasadnutie, ktorá je podľa ust. § 292 ods. 4 TP päť pracovných dní...

JUDr. H. súčasne ustanovila sťažovateľovi náhradného obhajcu z dôvodu aby „nedošlo k zmareniu verejného zasadnutia, ktoré z dôvodu neprítomného - práceneschopného zvoleného obhajcu muselo byť odročené“. Na takýto postup pritom neboli splnené zákonne podmienky... Pri aplikovaní zákonných ustanovení, ktoré obmedzujú právo na obhajobu, je v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy SR nutné postupovať tak, aby bol zachovaný zmysel ústavného práva na obhajobu. Ust. § 42 ods. 1 TP síce určuje minimálnu 5-dňovú lehotu, to však neznamená, že takáto lehota bude primeraná v každej situácii. Primeraná lehota na prevzatie novej veci, a to dokonca v štádiu odvolacieho konania, určite nebude rovnaká ako lehota na prípravu na verejné zasadnutie obhajcu, ktorý je s vecou oboznámený...

Inštitút náhradného obhajcu je závažným zásahom do práva na obhajobu a ako taký je mimoriadnym a subsidiárnym opatrením, ktorý sa smie použiť iba v krajnej situácii, keď už niet iných prostriedkov na zabezpečenie riadneho priebehu trestného konania. Krátkodobá práceneschopnosť obhajcu však sotva vytvára vážnu prekážku trestného konania, ktorú je potrebné razantne a bezodkladne riešiť ustanovením náhradného obhajcu. JUDr. H. vôbec nezistovala predpokladanú dobu trvania práceneschopnosti obhajcu...

JUDr. H. svoju zaujatosť potvrdila aj na pojednávaní dňa 13. 11. 2007, kde voči nej sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti z viacerých dôvodov, o ktorej nerozhodla s odôvodnením, že nebola vznesená bez omeškania. Na námietku obhajcu, že takýto záver sa minimálne jedného z dôvodov námietky netýka, nijako nereagovala a pokračovala

v prejednávani veci.

JUDr. H. potvrdila svoju zaujatosť aj tým, že riadne nevybavila žiadosť sťažovateľa o kópie zápisníc z pojednávani...».

Podľa sťažovateľa je nesprávna „rozhodovacia prax všeobecných súdov, ktoré zaujatosť redukujú iba na zaujatosť objektívnu a pri rozhodovaní o námietke zaujatosti založenej na postupe sudcu sa zaoberajú výlučne tým, či namietaný sudca osobne pozná niektorú zo strán v konaní a či sa cíti byť zaujatý. Objektívny pomer sudcu k strane v konaní (príbuzenský, priateľský a pod.) však predstavuje iba jednu skupinu dôvodov pre vylúčenie sudcu z konania, ktoré sú judikatúrou označované ako objektívna zaujatosť. Úplne sa však opomína kategória subjektívnej zaujatosti, ktorá predstavuje predpojatý vnútorný postoj sudcu k veci alebo osobe a prejavuje sa v správaní alebo výrokoch sudcu. Uvedené kategórie zaujatosti sú jasne rozlišované tak v judikatúre Najvyššieho súdu SR, ako aj v judikatúre Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva.“. V nadväznosti na citované sťažovateľ argumentuje judikatúrou najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5 To 31/2004 a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej aj „ESLP“ (rozsudok ESLP vo veci *Daktaras v. Litva* z roku 2000)].

Sťažovateľ v sťažnosti tiež tvrdil, že krajský súd namietaným uznesením porušil aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie, právo na rovnosť zbraní, právo na obhajobu a prezumpciu nevinu. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentujúc aj judikatúrou ústavného súdu tvrdí, že namietané uznesenie krajského súdu nie je riadne, úplne a zrozumiteľne odôvodnené.

Sťažovateľ vo vzťahu k označenému uzneseniu krajského súdu tiež namietal, že bol odsúdený na základe nezákonného dôkazu - výsluchu maloletých detí bez zabezpečenia zvukovo obrazového záznamu o jeho priebehu, keďže „Zvukovo-obrazový záznam má umožniť posúdiť nielen pravdivosť prepisu výpovede, ale aj to, či nebolo maloletému napovedané“, argumentujúc porušením požiadaviek vyplývajúcich z § 135 ods. 3 a 4 Trestného poriadku. Vo vzťahu k výsluchu maloletých detí na inom mieste svojej sťažnosti sťažovateľ argumentoval aj takto:

„Námietku sťažovateľa ohľadom nezákonnosti výsluchu maloletých detí súd doslova nepochopil. Sťažovateľ namietal zjavné porušenie ust. § 135 ods. 4 a § 270 ods. 2 TP, ktoré jednoznačne a výslovne vyžaduje zachytenie priebehu výsluchu na zvukovo obrazový záznam, ktorý sa vykoná buď na technickom zariadení alebo oboznámením jeho prepisu. V danom prípade však bol zhotovený iba obrazový záznam a zápisnica o výsluchu. Obrazový záznam nie je zvukovo obrazový a zápisnica nie je prepis.“

Sťažovateľ namietal aj nedostatočné znalecké dokazovanie vykonané v jeho trestnej veci. Podľa neho *„Kľúčovú úlohu pre zistenie negatívneho následku správania páchatel'a trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby zohráva predovšetkým znalecký posudok z odboru psychiatrie. V prípade poškodenej však bol vyhotovený iba znalecký posudok z odboru psychológie. Tento posudok je pritom veľmi stručný až povrchný. Znalčka síce vyslovila záver o existencii posttraumatickej stresovej poruchy (avšak iba v počiatočnom štádiu!!), pričom v bode 4 na strane 6 znaleckého posudku výslovne uvádza, že k narušeniu rovnováhy, dezintegrácii osobnosti s rizikom psychopatologických porúch, najmä afektívnych prejavov a porúch správania by mohlo viesť ďalšie prežívanie stresov. Z tohto záveru znalkyne teda jasne vyplýva, že fakticky k žiadnej psychickej ujme u poškodenej nedošlo. Spôsobenie ujmy ako následok týrania sa samozrejme nevyžaduje, je však otázkou, aké ťažké príkorie teda pociťovala poškodená, keď toto na nej nezanechalo žiaden následok...“*

Sťažovateľ namietal tiež arbitrárnosť namietaného uznesenia krajského súdu z hľadiska právneho posudzovania skutku. V tejto súvislosti v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Zo zisteného skutkového deja pritom vyplýva, že sťažovateľ nespôsobil poškodenej ťažké príkorie. Konanie sťažovateľa preto nemalo byť kvalifikované ako týranie blízkej osoby a zverenej osoby, ale maximálne mohlo naplniť skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolužitiu. Záver súdu, že sťažovateľ naplnil skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby je teda zjavne arbitrárny.“

Rovnako je arbitrárny aj záver súdu, že sťažovateľ naplnil svojím konaním skutkovú podstatu trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže, keďže vôbec nebolo

predmetom dokazovania, aké následky malo alebo mohlo mať konanie sťažovateľa na mravnosť a psychiku jeho maloletých detí. Súd svoje rozhodnutie založil iba na laickej špekulácii, že každé stretnutie s náznakom sexuality má na maloletého negatívny vplyv. Úplne nepodloženým a nelogickým je najmä záver, že manipulácia s mechanickým prostriedkami ochrany proti počatiu vydá maloletého v nebezpečenstvo spustnutia.

V dôsledku uvedeného bol sťažovateľ odsúdený a potrestaný za konanie, ktoré v zmysle zákona nie je trestným činom.“

Sťažovateľ na základe skutočností uvedených v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 13. 11. 2007, sp. zn. 3 To 90/07 porušil základné práva Ing. M. Z. zaručené v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, 3, čl. 48 ods. 2, čl. 49, čl. 50 ods. 2, 3 Ústavy SR a jeho práva zaručené v čl. 6 ods. 1, 2, 3 písm. b), c) a d), čl. 7, čl. 13 a čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. 11. 2007, sp. zn. 3 To 90/07 sa zrušuje.

3. Najvyšší súd SR svojím postupom a uznesením zo dňa 02. 04. 2008, sp. zn. 3 Tdo 9/2008 porušil základné práva Ing. M. Z. zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a v čl. 13 a čl. 2 ods. 1, Protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 02. 04. 2008, sp. zn. 3 Tdo 9/2008 sa zrušuje.

5. Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR sú povinní zaplatiť náhradu trov konania Ing. M. Z. na účet jeho právneho zástupcu do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním vyžiadal vyjadrenie krajského súdu a najvyššieho súdu k sťažnosti.

Vo vyjadrení predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr. 3471/2008 zo 17. júla 2008 sa okrem iného uvádza:

„Vaše dožiadanie s prílohou predsedníčka krajského súdu predložila dňa 10. 07. 2008 na vyjadrenie predsedníčke senátu 3 To, ktorá sa k veci písomne vyjadrila dňa 14. 07. 2008.

Uviedla, že voči obžalovanému Ing. M. Z. sa necíti byť zaujatá. O námietke zaujatosti obžalovaného voči jej osobe rozhodovali iné senáty krajského súdu (vid' uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Nto 6/2007 zo dňa 27. 09. 2007 a 1 Nto 8/2007 zo dňa 05. 11. 2007), ktoré rozhodli, že predsedníčka senátu 3 To nie je vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného Ing. M. Z., vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3 To 90/2007.

O posledne vznesenej námietke zaujatosti na verejnom zasadnutí dňa 13. 11. 2007, keďže nebola vznesená bezodkladne v zmysle ustanovenia § 32 ods. 7 Tr. por., sa nekonalo. Dôvody by mali byť zaprotokolované v tejto zápisnici.

Pri referovaní spisu predsedníčka senátu 3 To postupovala v súlade s ustanovením § 326 ods. 4 Tr. por. Toto ustanovenie nevyžaduje prečítanie celého rozsudku, resp. spisového materiálu, ktorý navyše, v predmetnej veci bol veľmi obsiahly.

Vo veci, ktorú zároveň predsedníčka senátu i referovala, okrem výrokovej časti rozsudku, oboznámila podstatný obsah odvolania, resp. jeho dodatky.

Žiada sa uviesť, že rozsah oznámenia podstatného obsahu spisového materiálu je determinovaný preskúmanou povinnosťou odvolacieho súdu (ustanovenie § 317 Tr. por.).

Tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 326 ods. 4 Tr. por., boli oboznámené podstatné časti výpovede obžalovaného, svedeckých výpovedí znalcov, prečítané a oboznámené podstatné časti listinných dôkazov, vrátane záverov znaleckých posudkov, ako aj oboznámené vecné dôkazy.

Treba uviesť, že po celý čas referovaní a spisu sa obžalovaný, sediac pri svojom obhajcovi, spolu ticho medzi sebou bavili - rozprávali a tak im mohli niektoré skutočnosti uniknúť, resp. nepostrehli ich súvislosti.

Vychádzajúc zo základnej zásady trestného konania ustanovenia § 2 ods. 6 Tr. por., že väzobné veci sú orgány činné v trestnom konaní povinné vybavovať prednostne a urýchlene, nakoľko zvolený obhajca bol práceneschopný, postupovala predsedníčka senátu 3 To v zmysle ustanovenia § 42 ods. 1 Tr. por. a obžalovanému ustanovila náhradného obhajcu. I keď by lehota na prípravu verejného zasadnutia nebola zachovaná,

zákon pripúšťa skrátenie tejto lehoty so súhlasom toho, v záujme koho je lehota ustanovená. Termín verejného zasadnutia bol, okrem náhradného obhajcu, doručený aj zvolenému obhajcovi obžalovaného, takže žiadne práva obžalovaného neboli porušené. Navyše, na najbližší termín verejného zasadnutia sa tak náhradný, ako aj zvolený obhajca, ustanovili.

Ohľadom nevybavenia žiadosti obžalovaného o vydanie kópií zápisníc sa predsedníčka senátu 3 To vyjadrila už dňa 02. 01. 2008, ktorého vyjadrenia sa plne pridržiava (fotokópiu tohto vyjadrenia pripájam).

Pokiaľ ide o spoplatnenie vydávania fotokópií zápisníc pre trestný úsek do 01. 01. 2008, toto nebolo upravené riadiacim aktom, stalo sa tak opatrením predsedníčky krajského súdu s účinnosťou od 01. 01. 2008.

Vo vzťahu k námietkam ohľadom uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. 11. 2007, predsedníčka senátu 3 To uviedla, že išlo o rozhodnutie senátu 3 To a nie iba rozhodnutie predsedníčky senátu, ktorá uznesenie podpísala. Preto v tejto súvislosti odkazuje len na dôvody zamietajúceho uznesenia, v ktorom sú uvedené dôvody, ako sa odvolací súd vypořiadal s obhajobou obžalovaného a jeho námietkami.

Z obsahu spisu vyplýva, že obžalovanému bolo umožnené preštudovať si spisový materiál, ba dokonca pred súdom 1. stupňa sa tak stalo viackrát, pričom sa vyjadril, že už nežiada ďalší čas na preštudovanie spisu. Záznamy o tom by sa mali nachádzať v spise sp. zn. 1 T 131/2006 Okresného súdu Bratislava II, ktorý t. č. už nemá tunajší súd k dispozícii.

Predsedníčka senátu 3 To má za to, že postupom krajského súdu nedošlo k porušeniu základných práv obžalovaného, ani Ústavy Slovenskej republiky, resp. Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd...“

Prílohou vyjadrenia predsedníčky krajského súdu je aj vyjadrenie predsedníčky senátu JUDr. M. H. zo 14. júla 2008, v ktorom sa uvádza:

„- Voči obžalovanému Ing. M. Z. sa necítim byť zaujatá. O námietke zaujatosti obžalovaného voči mojej osobe rozhodovali iné senáty Krajského súdu v Bratislave - vid' uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Nto 6/07 z 27. 09. 2007 a 1 Nto 8/07 z 05. 11. 2007, ktoré rozhodli, že nie som vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného Ing. M. Z., vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3 To 90/07. O

posledne vznesenej námietke zaujatosti na verejnom zasadnutí dňa 13. 11. 2007, keďže nebola vznesená bezodkladne v zmysle § 32 ods. 7 Tr. por. sa nekonalo. Dôvody by mali byť zaprotokolované v tejto zápisnici.

- Pri referovaní spisu som postupovala v súlade s ustanovením § 326 ods. 4 Tr. por. Toto ustanovenie nevyžaduje prečítanie celého rozsudku, resp. spisového materiálu, ktorý navyiac v predmetnej veci bol veľmi obsiahly.

V predmetnej veci, ktorú som zároveň i referovala som okrem výrokovej časti rozsudku oboznámila podstatný obsah odvolania, resp. jeho dodatky.

Žiada sa uviesť, že rozsah oznámenia podstatného obsahu spisového materiálu je determinovaný preskúmvacou povinnosťou odvolacieho súdu (§ 317 Tr. por.).

Tak ako to vyžaduje ustanovenie § 326 ods. 4 Tr. por. boli oboznámené podstatné časti výpovede obžalovaného, svedeckých výpovedí znalcov, prečítané a oboznámené podstatné časti listinných dôkazov, včetně záverov znaleckých posudkov, a oboznámené vecné dôkazy.

Treba uviesť, že po celý čas referovania spisu sa obžalovaný, sediac pri svojom obhajcovi, spolu ticho medzi sebou bavili - rozprávali a tak im mohli niektoré skutočnosti uniknúť, resp. nepostrehli ich súvislosti.

- Vychádzajúc zo základnej zásady trestného konania § 2 ods. 6 Tr. por., že väzobné veci sú orgány činné v trestnom konaní povinné vybavovať prednostne a urýchlene, nakoľko zvolený obhajca ochorel som postupovala v zmysle § 42 ods. 1 Tr. por. a obžalovanému som ustanovila náhradného obhajcu. I keď by lehota na prípravu verejného zasadnutia nebola zachovaná, zákon pripúšťa skrátenie tejto lehoty so súhlasom toho, v záujme koho je lehota ustanovená. Termín verejného zasadnutia bol okrem náhradného obhajcu doručený aj zvolenému obhajcovi obžalovaného, takže žiadne práva obžalovaného neboli porušené. Navyiac, na najbližší termín verejného zasadnutia sa tak náhradný, ako aj zvolený obhajca ustanovili.

- Ohľadom nevybavenia žiadosti obžalovaného o vydanie kópií zápisníc som sa vyjadrila už dňa 02. 01. 2008, ktorého vyjadrenia sa plne pridržiavam (fotokópiu tohto vyjadrenia pripájam).

Musím len zopakovať, že spoplatnenie vydávania fotokópií zápisníc pre trestný úsek do 01. 01. 2008 nebolo ošetrované, ale stalo sa tak až opatrením predsedníčky krajského súdu

s účinnosťou od 01. 01. 2008.

- Vo vzťahu k námietkam ohľadom uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 13. 11. 2007 môžem uviesť, že išlo o rozhodnutie senátu 3 To a nie iba rozhodnutie predsedníčky senátu, ktorá uznesenie podpísala. Preto v tejto súvislosti odkazujem len na dôvody zamietajúceho uznesenia, v ktorom sú uvedené dôvody ako sa odvolací súd vyporiadal s obhajobou obžalovaného a jeho námietkami.

- Z obsahu spisu vyplýva, že obžalovanému bolo umožnené preštudovať si spisový materiál, ba dokonca pred súdom I. stupňa sa tak stalo viackrát, pričom sa vyjadril, že už nežiada ďalší čas na štúdium spisu. Záznamy o tom, by sa mali nachádzať v spise sp. zn. 1 T 131/06 Okresného súdu Bratislava II., ktorý toho času už nemám k dispozícii.

- Mám za to, že postupom krajského súdu nedošlo k porušeniu základných práv obžalovaného, ani Ústavy SR, resp. Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.“

Vo vyjadrení predsedu najvyššieho súdu č. k. KP 8/08-83 zo 4. augusta 2008 k sťažnosti sa uvádza:

„Po oboznámení sa s dôvodmi ústavnej sťažnosti Ing. M. Z. dovoľujeme si v plnom rozsahu odkázať na právoplatné uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2008, sp. zn. 3 Tdo 9/2008, vrátane v ňom obsiahnutých dôvodov, ku ktorým niet čo argumentačne ex post dodať. Senát 3 To v zložení JUDr. J. M., JUDr. M. L. a JUDr. J. S. predmetným uznesením vyjadrili k problematike veci svoj právny názor, ktorý je jasne čitateľný (problematika zrealizovania práva obvineného na obhajobu, vylúčenia zákonnej sudkyne v pôvodnom konaní i všetky ostatné dovolacie dôvody obvineného uvedené v jeho dovolaní z 13. novembra 2007). Súčasne zastávame názor, že okrem zrozumiteľnosti postupu i dôvodov uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2008, je toto argumentačne odôvodnené v rozsahu požadovanom Trestným poriadkom. Preto sa nemôžeme stotožniť s dovolateľom - sťažovateľom Ing. M. Z. v tom smere, že prístup senátu k veci bol povrchný.

Forma a vedenie konania je odvodené od príslušných zákonných ustanovení, a preto nebol dôvod vo veci nariadiť verejné zasadnutie, ktorého sa v ústavnej sťažnosti domáhal menovaný.“

Ústavný súd si k vyjadreniam krajského súdu a najvyššieho súdu vyžiadal vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa. Právny zástupca sťažovateľa na výzvu ústavného súdu reagoval vyjadrením zo 14. augusta 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„K vyjadreniu Najvyššieho súdu SR

NS SR vo svojom vyjadrení iba vo všeobecnej rovine konštatuje zákonnosť uznesenia, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Vôbec však nereaguje na argumenty sťažovateľa, ani nereaguje na uznesenie ÚS SR zo dňa 06. 05. 2008, č. k. III. ÚS 141/08-17, ktoré je založené na závere, že odmietnutie dovolania zo strany NS SR nebolo opodstatnené. NS SR vo svojom vyjadrení prezentuje formalistický výklad zákona a opomína ústavnoprávne aspekty veci...

K vyjadreniu Krajského súdu v Bratislave

Vyjadrenie KS BA, ktoré je prakticky totožné s vyjadrením predsedníčky senátu JUDr. H., reaguje predovšetkým na namietanú zaujatosť predsedníčky senátu, ostatné sťažnostné námietky v podstate ignoruje.

Ohľadom referovania spisu KS BA uvádza, že TP nevyžaduje prečítanie celého rozsudku, resp. celého spisového materiálu. KS BA tu však reaguje na námietku, ktorá nikdy nebola vyslovená. Sťažovateľ ani v námietkach zaujatosti, ani v ústavnej sťažnosti nevytýkal neprečítanie celého rozsudku, či dokonca celého spisového materiálu. Sťažovateľ od počiatku namietal a aj namieta jednostranné referovanie, ktoré sa vôbec nezameralo na otázky podstatné pre rozhodnutie, a už vôbec nie na dôkazy svedčiace v prospech sťažovateľa...

Treba tiež na tomto mieste poznamenať, že väzobne stíhaný obžalovaný, ktorému navyše hrozí dlhoročný trest, je nie v najlepšom psychickom stave a priebeh procesu vníma pochopiteľne mimoriadne citlivo. Pokiaľ za danej situácie JUDr. H. referovala významný dôkaz svedčiaci v prospech obžalovaného ako dôkaz v jeho neprospech, muselo to u sťažovateľa vyvolať doslova panický stav. JUDr. H. však namiesto toho, aby vo svojom vyjadrení toto svoje vážne pochybenie radšej obišla mlčaním, tak ako to urobila pri väčšine námietok, sa sťažovateľovi ešte aj doslova vysmieva. Aj svojím vyjadrením tak JUDr. H. potvrdila svoju subjektívnu zaujatosť.

Ohľadom nezachovania lehoty na prípravu na pojednávanie KS BA opäť nereaguje na podstatu sťažnostnej námietky, ale iba poukazuje na to, že lehotu je možné so súhlasom

dotknutej osoby skrátit'. Z trestného spisu však nevyplýva, že by JUDr. H. vopred zisťovala prípadný súhlas zvoleného, či náhradného obhajcu so skrátením lehoty, skôr sa jej postup javí, ako keby tento súhlas automaticky predpokladala...

JUDr. H. vo svojom vyjadrení naďalej zotrúva na stanovisku, že jej postup vo veci spoplatnenia kópií zápisníc bol zákonný, pričom dokonca argumentuje postupom inej sudkyne KS BA. Sťažovateľ predovšetkým nenamietal porušenie obyčaje, ale porušenie zákona, je preto nepodstatné, že aj iní sudcovia KS BA postupujú v rozpore so zákonom. JUDr. H. svoj postup odôvodňuje predovšetkým absenciou opatrenia predsedníčky KS BA, ktoré by určovalo výšku úhrady vecných nákladov „pre trestný úsek“. Nevie si však ani len predstaviť, v čom môže spočívať z hľadiska vecných nákladov rozdiel pri kopírovaní listín z trestného a civilného spisu...

Nie je pravdou, že námietka zaujatosti predložená sťažovateľom v písomnej forme na verejnom zasadnutí dňa 13. 11. 2007 nebola vznesená bezodkladne. Je pravdou, že podstatná časť obsahu podania je založená na skutočnostiach známych sťažovateľovi dávnejšie, tento však poukazoval aj na podanie občianskoprávnej žaloby voči JUDr. H. (č. l. 740), k čomu došlo až po predchádzajúcom verejnom zasadnutí. Je preto nesprávny záver, že sťažovateľ mohol námietku zaujatosti založenú na skutočnostiach uvádzaných v podaní zo dňa 13. 11. 2007 vzniesť na predchádzajúcich verejných zasadnutiach (č. l. 737).“

Následne právny zástupca sťažovateľa doručil ústavnému súdu 20. augusta 2008 ďalšie podanie, v ktorom sa uvádza:

„Dôkazy vykonané v prípravnom konaní - výsluchy poškodenej a najmä maloletých detí Ing. Z. neboli zachytené na zvukovoobrazový záznam. OS BA II, KS BA aj NS SR túto skutočnosť nepovažujú za vadu, nakoľko z výsluchov boli vyhotovené zápisnice a zúčastnil sa ich ustanovený obhajca sťažovateľa.

Uvedený právny názor je však nielen v rozpore so zákonom, ale je založený aj na chybnnej premise týkajúcej sa skutkového priebehu výsluchov. Výsluchov sa síce zúčastnil advokát JUDr. Š., tento však de iure nebol ani zvoleným, ani ustanoveným obhajcom sťažovateľa, nakoľko uznesenie o ustanovení JUDr. Š. za obhajcu bolo vydané dňa 09. 12. 2005 (č. l. 6), výsluchy maloletých sa však uskutočnili o deň skôr, t. j. dňa 08. 12. 2005 (č. l. 102 - 111), resp. výsluch poškodenej o dva dni skôr, t. j. 07. 12. 2005 (č. l. 85 - 90). Aj

uvedený nedostatok teda bráni použitiu týchto zápisníc v konaní pred súdom.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 325/08-36 z 10. októbra 2008 ju v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 9/2008 z 2. apríla 2008, prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti odmietol z dôvodu neprípustnosti.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a podpredsedníčku najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredsedníčku najvyššieho súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila, či trvá na predchádzajúcom vyjadrení predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti, alebo ho chce doplniť.

Právny zástupca sťažovateľa a podpredsedníčka najvyššieho súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredsedníčka najvyššieho súdu ústavnému súdu zároveň oznámila, že najvyšší súd v celom rozsahu trvá na predchádzajúcom vyjadrení predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti zo 4. augusta 2008.

Vzhľadom na oznámenia účastníkov konania, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa v časti sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 13 dohovoru a práva podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 9/2008 z 2. apríla 2008.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru každý, koho súd uzná za vinného z trestného činu, má právo dať preskúmať výrok o vine alebo treste súdom vyššieho stupňa. Výkon tohto práva, včítane dôvodov, pre ktoré sa môže vykonať, ustanovuje zákon.

II.1 Všeobecné východiská pre rozhodnutie ústavného súdu

Ústavný súd pred preskúmaním jednotlivých námietok sťažovateľa proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu považoval za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie pri preskúmaní rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj svoju doterajšiu judikatúru k čl. 46 ods. 1 ústavy aplikovateľnú vzhľadom na obsah námietok sťažovateľa aj na rozhodovanie o jeho sťažnosti. Vychádzal pritom z toho, že z povahy a obsahu práv zaručených sťažovateľovi podľa čl. 13 dohovoru a podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru vyplýva, že o ich porušení by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by najvyšší súd namietaným uznesením porušil požiadavky vyplývajúce zo základného práva sťažovateľa zaručeného mu čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. len v spojení s porušením tohto základného práva.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne pripomína, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym ústavným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj východiskom do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (*mutatis mutandis* I. ÚS 56/01, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Základné právo vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo na prístup k súdu a právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, inak povedané, právo na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Ústavný súd ale zároveň zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru ESĽP, podľa ktorej „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. decembra 1994, Annuaire, č. 303-B).

Podľa ústavného súdu (III. ÚS 209/04) „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“ (m. m. tiež napr. IV. ÚS 115/03).

II.2 Námietky sťažovateľa proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu

1. Sťažovateľ namieta, že záver najvyššieho súdu k dovolacej námietke o neporušení jeho práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] „sa zredukoval iba na právo mať formálne ustanoveného obhajcu v prípadoch nutnej obhajoby, takýto záver je však zjavne arbitrárny a neodôvodnený. NS SR pritom ani len v najmenšom nevysvetlil, akými úvahami a na základe čoho dospel k ním vyslovenému záveru.“

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Najvyšší súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu v odôvodnení označeného uznesenia uviedol:

„Zásadným porušením práva na obhajobu ako to mal na mysli zákonodarca v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., sa rozumie najmä porušenie procesných ustanovení o povinnej obhajobe. V prípade, že sú dané dôvody nutnej obhajoby a obvinený určitú časť konania obhajcu nemal, hoci ho mal mať, pričom orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase aj vykonávali úkony smerujúce k vydaniu meritórneho rozhodnutia, je splnená táto podmienka dovolania.

V posudzovanej veci u obvineného Ing. Z. boli dané dôvody nutnej obhajoby z dôvodu ustanovenia § 36 ods. 1 písm. a), ods. 3 Tr. por., preto mu opatrením sudcu z 9. decembra 2005, sp. zn. Tp 1688/2005, bol ustanovený obhajca JUDr. B. Š. Ďalším opatrením z 31. mája 2006, sp. zn. Tp 1435/2006, bol obvinenému ustanovený obhajca JUDr. M. R. Obvinený Z. vyslovil nedôveru voči tomuto obhajcovi, preto mu súd vyhovel a uznesením zo 14. septembra 2006, sp. zn. 1 T 131/2006, oslobodil ustanoveného obhajcu JUDr. R. od povinnosti obhajovať obvineného a tomuto ustanovil iného obhajcu JUDr. M. C. Obvinený Ing. Z. 15. mája 2007 sám splnomocnil na svoje zastupovanie v konaní advokáta Mgr. V. Š.

Z uvedeného je zrejmé, že procesné ustanovenia o povinnej obhajobe v posudzovanej veci porušené neboli, preto nie je ani daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.“

Ústavný súd zistil, že skutkové okolnosti o ustanovovaní obhajcov sťažovateľovi uvádzané v citovanej časti označeného uznesenia najvyššieho súdu zodpovedajú obsahu spisovej dokumentácie, z čoho vyplýva, že v častiach trestného konania relevantných z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ mal ustanoveného obhajcu, čo v zásade vytvára priestor na taký záver, aký urobil v namietanom uznesení najvyšší súd, t. j. že nebol daný (naplnený) dôvod dovolania podľa označeného ustanovenia Trestného poriadku.

Dôvody uvádzané sťažovateľom na podporu tvrdenia o zásadnom porušení jeho práva na obhajobu citované v časti I tohto rozhodnutia vychádzajú zo sťažovateľovho výkladu § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý je vo vzťahu k interpretácii uplatnenej najvyšším súdom extenzívny a vychádza z jeho materiálneho poňatia. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie ochrany ústavnosti, ale zároveň v kontexte so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že je zásadne v právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu interpretovať označené ustanovenie Trestného poriadku. Rozsah, v ktorom dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd v namietanom uznesení interpretoval, sa nevymyká výkladu, ktorý najvyšší súd ako dovolací súd štandardne uplatňuje, pričom ústavný súd vzhľadom na limity svojich zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vyplývajúce z jeho doterajšej judikatúry, ktoré zásadne rešpektujú ich rozhodovaciu autonómiu, uzavrel, že závery, ktoré najvyšší súd vyvodil vo vzťahu k sťažovateľovej dovolacej námietke podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nemožno považovať za svojvoľné ani zjavne neodôvodnené, a preto sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné.

2. Sťažovateľ ďalej namietal, že závery najvyššieho súdu k jeho dovolacej námietke podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vychádzajúcej z tvrdenia, že v odvolacom konaní vo veci konala a rozhodovala predsedníčka senátu, ktorá bola voči nemu zaujatá, boli založené na reštriktívnom výklade, „ktorý nebol v súlade s judikatúrou ÚS SR a ESLP“.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa ústavný súd v prvom rade považoval za potrebné uviesť, že v žiadnom prípade nespochybňuje jeho argumentáciu o požiadavkách kladených na nestrannosť súdu a sudcu vyplývajúcich z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa premietajú aj do konštantnej judikatúry ústavného súdu (z posledného obdobia pozri napr. III. ÚS 110/07 alebo II. ÚS 153/08), ktorá je založená na tom, že nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, v danom prípade je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti o sudcovej nestrannosti. V prípade subjektívneho hľadiska sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (P. v. Belgicko - rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že sa nemožno uspokojiť len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale treba skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti (III. ÚS 16/00). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či dôvod obavy je objektívny. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (P. v. Spojené kráľovstvo).

Zároveň ale ústavný súd pripomína, že relevantná obava z nedostatku nestrannosti sudcu sa musí zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych

okolností prípadu. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, k svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti (III. ÚS 110/07, mutatis mutandis III. ÚS 24/05).

Najvyšší súd v súvislosti s uvedenou námietkou sťažovateľa v odôvodnení označeného uznesenia uviedol:

„Z obsahu spisu vyplýva, že nie je daný ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por.

Obvinený Z. prvýkrát vzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu JUDr. H. z dôvodu uvedenom aj v dovolaní, že nesprávne podala správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba riešiť na verejnom zasadnutí 25. septembra 2007.

O tejto námietke rozhodol iný senát Krajského súdu v Bratislave uznesením z 29. septembra 2007, sp. zn. I Nto 6/2007, tak, že vyslovil podľa § 32 ods. 6 Tr. por., že predsedníčka senátu JUDr. M. H. nie je vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci obvineného Z.

Obhajca obvineného Mgr. V. Š. v mene obvineného vzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu odvolacieho súdu, a to opäť z dôvodov uvádzaných aj v teraz podanom dovolaní (odročenie verejného zasadnutia, ustanovenie náhradného obhajcu, zachovanie lehoty na prípravu).

Uznesením Krajského súdu v Bratislave z 5. novembra 2007, sp. zn. I Nto 8/2007, bolo podľa § 32 ods. 6 Tr. por. rozhodnuté, že predsedníčka senátu JUDr. H. nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania.

Na verejnom zasadnutí 13. novembra 2007 obvinený vzniesol námietku zaujatosti voči senátu a písomným podaním i proti predsedníčke senátu, z dôvodu jeho reálnej pochybnosti o zaujatosti predsedníčky senátu voči jeho osobe, ktorá vyplýva zo spôsobu

vedenia odvolacieho konania.

Po neverejnej porade odvolací senát rozhodol, že o tejto námietke zaujatosti konať nebude, nakoľko podľa § 30 ods. 4 Tr. por. námietka zaujatosti nebola vznesená bezodkladne.

Na základe uvedeného dovolací súd zistil, že o vznesených námietkach zaujatosti voči predsedníčke senátu bolo vždy rozhodnuté v súlade so zákonom spôsobom, že nie je z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného Ing. M. Z. vylúčená. Predsedníčka odvolacieho senátu konala ako zákonná sudkyňa.

Z článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Krajský súd postupoval správne aj keď o ostatnej námietke zaujatosti obvineného už nerozhodoval, pretože táto nebola vznesená neodkladne, ako to vyžaduje ustanovenie § 30 ods. 4 Tr. por. a navyše námietka zaujatosti bola založená stále na tých istých dôvodoch - subjektívny dôvod obvineného o zaujatosti predsedníčky senátu. Z obsahového hľadiska bolo potrebné považovať námietku zaujatosti z 13. novembra 2007 za identickú s predchádzajúcimi námietkami, hoci tie isté dôvody boli obvineným formálne vyjadrené inak.

Uplatnenie inštitútu § 30 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti preukázaná. Pre takýto záver nepostačuje len subjektívny, objektívnymi faktami nepodložený pocit obvineného, založený výlučne na vlastnom nestotožnení sa s možným, pre neho nepriaznivým, rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, o vylúčenie ktorého ide.“

Ústavný súd vychádzajúc z citovanej časti namietaného uznesenia najvyššieho súdu, po preskúmaní príslušnej časti spisovej dokumentácie a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa, ako aj príslušnú časť (už citovanú) vyjadrenia predsedníčky senátu JUDr. M. H. konštatoval, že závery najvyššieho súdu sú v konkrétnych okolnostiach prípadu z ústavného hľadiska akceptovateľné. Argumentáciu sťažovateľa, že v danom prípade bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, považuje ústavný súd z hľadiska svojich zistení za subjektívnu a účelovú, a preto podľa jeho názoru nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a v spojení s tým ani porušenia jeho práv podľa čl. 13 dohovoru a čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru.

3. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd nesprávne vysporiadal aj s jeho dovolacou námietkou podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku založenou na tvrdení, že dôkaz výsluchom maloletých nebol vykonaný zákonným spôsobom, pretože „*TP neumožňuje odstrániť namietanú nezákonnosť týchto dôkazov ani konkludentným, ani výslovným súhlasom obžalovaného alebo jeho obhajcu. Pokiaľ zákon vyžaduje zhotovenie zvukovo-obrazového záznamu výsluchu maloletého a pripúšťa vykonanie tohto dôkazu oboznámením prepisu záznamu, nepostačuje zhotovenie iba obrazového záznamu a vyhotovenie zápisnice o výsluchu.*“.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Najvyšší súd v súvislosti s uvedenou námietkou sťažovateľa v odôvodnení označeného uznesenia uviedol:

„Maloleté deti boli vypočuté v prípravnom konaní za účasti obhajcu obvineného, sociálneho kurátora, ďalšej nezaujatej osoby a psychologičky (č. l. 102 - 107, 108 - 111, 245 - 248). Aj napriek tomu, že zvukové zariadenie bolo pri výsluchu pokazené, psychológ, opatrovník detí i obhajca obvineného súhlasili s ich výsluchom (č. l. 249). Obhajoba priamo pri výsluchu detí zákonnosť tohto úkonu nenamietala, pričom v rámci odvolacieho konania tvrdila, že výsluch detí nie je procesné spôsobilým dôkazom, keďže nebol vyhotovený obrazovo-zvukový záznam výsluchov, ale len záznam obrazový.

Odvolacou námietkou obvineného sa odvolací súd zaoberal a uznesením z 15. mája 2007, sp. zn. 3 To 45/2007, nariadil v tomto smere prvostupňovému súdu doplniť dokazovanie. Okresný súd postupoval dôsledne v intenciách tohto zrušujúceho uznesenia krajského súdu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. namietajúci nezákonnosť dôkazov - výsluchov maloletých detí - je teda len zopakovaním odvolacích dôvodov. Dovolací súd pri vykonávaní týchto dôkazov porušenie zákona nezistil.“

Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku vzal okrem iného do úvahy aj príslušnú časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tdo 90/2007 z 13. novembra 2007, v ktorom sa v súvislosti s výsluchmi maloletých okrem iného uvádza: „... k výsluchom maloletých detí boli pribraté osoby majúce skúsenosti s výchovou mládeže a to sociálna kurátorka Mgr. M. Š. (v prípade mal. A.), resp. znalkyňa PhDr. E. B. PhD. a E. J. (v prípade mal. V.), ktoré potvrdili, že ich výpovede boli zapísané tak, ako vypovedali. Ak by tomu tak nebolo tak tam prítomný obhajca obžalovaného by to určite namietal, čo sa však nestalo...“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd po preskúmaní príslušnej časti spisovej dokumentácie dospel k záveru, že ani táto námietka sťažovateľa nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v spojení s tým ani porušenia jeho práv podľa čl. 13 dohovoru a čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru označeným uznesením najvyššieho súdu, keďže najvyšší súd sa ňou riadne zaoberal a jeho závery k nej sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

Aj keď úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spravidla nie je podávať výklad zákonov, resp. právnych noriem nachádzajúcich sa v zákonoch, pretože nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, považoval v danom prípade na podporu svojho záveru o ústavnej akceptovateľnosti názoru najvyššieho súdu, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v danej veci nezistil, poukázať na skutočnosť, že označené ustanovenie Trestného poriadku je formulované v množnom čísle, pričom pri tvorbe zákonov sa zásadne používa jednotné číslo, ak z kontextu návrhu zákona nevyplýva inak [pozri prílohu č. 2 (legislatívnotechnické pokyny, bod 3) uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky č. 519 z 19. decembra 1996 k návrhu legislatívnych pravidiel tvorby zákonov publikovaného pod č. 19/1997 Z. z.]. Z toho možno vyvodiť záver, že v konkrétnych okolnostiach prípadu ani zistenie, že niektorý z dôkazov nebol príslušným

súdom vykonaný zákonným spôsobom, nemusí viesť dovolací súd automaticky k záveru o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a v tej súvislosti k uplatneniu právomoci zrušiť rozhodnutie alebo jeho časť podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku. Na túto skutočnosť ústavný súd posudzujúci namietané uznesenie najvyššieho súdu z ústavných hľadísk preferujúcich jeho akceptovateľnosť ako celku z hľadiska všeobecne chápanej spravodlivosti považoval za potrebné upozorniť v kontexte s tým, že zo spisovej dokumentácie zjavne vyplýva, že sťažovateľom spochybňované výsluchy maloletých v trestnej veci neboli v žiadnom prípade jediným a ani rozhodujúcim dôkazom, na ktorom bol založený odsudzujúci rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 T 131/06 z 1. marca 2007 vo veci sťažovateľa, potvrdený rozhodnutím odvolacieho súdu.

4. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd nesprávne vysporiadal aj s jeho dovolacou námietkou podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorou namietal *„nesprávne právne posúdenie skutku, ktorý nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej zverenej osoby podľa ust. § 215 TZ“*, pričom najvyšší súd ju vyhodnotil ako námietku proti skutkovým zisteniam krajského súdu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K námietke o nesprávnom právnom posúdení skutku (nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej zverenej osoby podľa § 215 Trestného zákona) najvyšší súd v odôvodnení označeného uznesenia uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací nie je oprávnený v rámci dovolacieho konania bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať, preto s poukazom na nesprávne skutkové zistenia, alebo na nesúhlas s hodnotením dôkazov nie je možné vyvodzovať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. S poukazom na tento dovolací dôvod nie je možné sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je

rozhodnutie založené. Obvinený Ing. Z. ako to vyplýva z obsahu ním podaného dovolania, namieta hodnotenie vykonaných dôkazov vo vzťahu k objektívnej stránke trestného činu podľa § 215 ods. 1 Tr. zák. - spôsobenie fyzického alebo psychického utrpenia poškodeným, pričom v tomto smere vyjadruje nesúhlas s hodnotením dôkazov odvolacím súdom. Dovolanie obvineného sa ani v tomto smere neopiera o právne námietky, ale je založené výlučne na skutkových výhradách. V konečnom dôsledku tak dovolacie námietky obvineného smerujú k zmene, resp. k doplneniu skutkových zistení tak, aby tieto zodpovedali len priestupku proti občianskemu spoluzitiu. Ide tak o námietky, ktoré sú mimo dovolateľom deklarovaného zákonného dovolacieho dôvodu, preto ani na tieto dovolacie námietky dovolací súd nemohol prihliadať.“

Po preskúmaní dotknutej časti spisovej dokumentácie sa ústavný súd stotožnil so záverom najvyššieho súdu, z ktorého vyplýva, že dovolacia námietka sťažovateľa podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku je organicky spojená (ako vyplýva z obsahu jeho dovolania) s jeho nesúhlasom s tým, ako odvolací súd hodnotil vykonané dôkazy, t. j. sťažovateľova námietka týkajúca sa nesprávnej právnej kvalifikácie skutku by mohla byť relevantná len v tom prípade, ak by došlo k zmene, resp. k doplneniu skutkových zistení, čo vzhľadom na citovanú dikciu označeného ustanovenia Trestného poriadku neprichádza do úvahy. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že ani táto námietka sťažovateľa nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v spojení s tým ani porušenia jeho práv podľa čl. 13 dohovoru a čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru označeným uznesením najvyššieho súdu.

5. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd mal zaoberať jeho dovolacími námietkami na verejnom zasadnutí za účasti sťažovateľa, keďže „K odmietnutiu dovolania v zmysle ust. § 382 TP môže dôjsť iba v prípade zjavného nesplnenia podmienok dovolania, nesmie však nahrádzať riadne prejednanie dovolania“. Sťažovateľ tvrdí, že „Ustanovenie zákona oprávňujúce odsúdeného domôcť sa preskúmania svojho odsúdenia však nie je prípustné vykladať reštriktívne, ale naopak je namieste extenzívny výklad v prospech odsúdeného v súlade s účelom práva na preskúmanie odsúdenia a účinný prostriedok nápravy“.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Najvyšší súd v súvislosti s uvedenou námietkou sťažovateľa v odôvodnení označeného uznesenia so zreteľom na jeho ďalšie časti okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote a mieste, kde možno mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 Tr. por.), ale súčasne zistil aj, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por., lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por...“

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g), písm. i) Tr. por., dovolací súd podané dovolanie odmietol na neverejnom zasadnutí.“

Citovaný záver najvyššieho súdu, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), e), g), a i) Trestného poriadku, korešponduje s jeho záverom k jednotlivým dovolacím námietkam sťažovateľa a predstavuje z tohto hľadiska v zásade logický základ pre jeho procesné rozhodnutie rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa na neverejnom zasadnutí podľa § 382 Trestného poriadku. Vychádzajúc z komplexného posúdenia všetkých okolností posudzovaného prípadu zastáva ústavný súd názor, že z hľadiska zachovania procesnej čistoty bolo v danom prípade zrejme vhodnejšie, aby najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa na verejnom zasadnutí. Na druhej strane zhodnotiac argumenty, na základe ktorých najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, ústavný súd konštatoval, že toto procesné rozhodnutie najvyššieho súdu sa nachádza v rámci prípustnej miery uváženia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, a uzavrel, že ani táto námietka sťažovateľa nezakladá dostatočný dôvod na vyslovenie záveru, že namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práv podľa čl. 13 dohovoru a čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojich čiastkových záverov k jednotlivým námietkam sťažovateľa jeho sťažnosti nevyhovel a rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jeho práva podľa čl. 13 dohovoru a čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 k dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 9/2008 z 2. apríla 2008 porušené neboli.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že jeho zistenia v posudzovanej veci potvrdili čiastočnú opodstatnenosť námietok sťažovateľa voči namietanému uzneseniu najvyššieho súdu, čo ale nevytvorilo dostatočný ústavný základ pre rozhodnutie, ktorým by vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práv podľa čl. 13 dohovoru a podľa čl. 2 ods. 2 protokolu č. 7 k dohovoru. Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorého podstatou je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, nie je posudzovanie jeho právnej perfektnosti z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“.

Vychádzajúc z čl. 124 ústavy, ktorý vymedzuje kľúčovú ústavnú funkciu ústavného súdu zabezpečovať ochranu ústavnosti, je jeho prioritnou úlohou v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy všestranne posúdiť a zhodnotiť namietané právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej moci z hľadiska toho, či jeho prípadné nedostatky nevykazujú takú intenzitu, že ide o rozhodnutie, ktoré nie je z hľadiska požiadaviek na ochranu ústavou garantovaných a chránených hodnôt akceptovateľné a udržateľné. Ak zistenia ústavného súdu v konkrétnej veci takýto záver neumožňujú, tak by uplatnenie právomoci podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloviť porušenie základných práv alebo slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, ktoré je organicky spojené so zrušením namietaného rozhodnutia, bolo prejavom jeho nadmerného súdneho aktivizmu a ústavne neprimeranej ingerencie do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2009